

EZOTERICKÁ KOZMOLÓGIA

RUDOLF STEINER

GA 94

XVIII. Apokalypsa

14. júna 1906, Paríž

V priebehu týchto prednášok bolo mnohokrát povedané, že kresťanstvo predstavuje zlomový bod ľudskej evolúcie. Všetky náboženstvá majú svoj *raison d'etre* a boli čiastočnými prejavmi Logosu, ale žiadne nezmenilo svet tak hlboko ako kresťanstvo. — Tí, ktorí „nevideli“, sú tí, ktorí nepoznali tajomstvá. Prostredníctvom kresťanstva boli celému svetu dané určité základné učenia starovekých mystérií – napríklad tie, ktoré sa zaoberali morálkou, nesmrteľnosťou duše vzkriesením alebo „druhým narodením“. Pred kresťanstvom bola v obradoch a dramatických rituáloch mystérií zjavená nadprirodzená pravda. Odvtedy v to veríme tak, ako to bolo zjavené v Božskej Osobnosti Krista. Ale v každej epoche bol rozdiel medzi ezoterickou pravdou, ako ju poznali zasvätení, a jej exoterickou formou, ktorá bola prispôbena množstvu a vyjadrená v náboženstvách. To isté platí pre kresťanstvo. To, čo je napísané v evanjeliách, je posolstvo, dobrá zvesť ohlasovaná celému svetu. Ale bolo tu hlbšie učenie; je obsiahnutá v Apokalypse vo forme symbolov. Existuje spôsob čítania Apokalypsy, ktorý môže byť zverejnený až teraz. Ale to sa praktizovalo v stredoveku, v okultných školách rosenkruciánov. Menej pozornosti venovali historickému aspektu spisu, otázke jeho autora a všetkým problémom, ktoré zamestnávajú mysle moderných teológov, ktorí sa snažia len odhaliť vonkajšie, historické okolnosti. Teológia dnes pozná iba škrupinu Apokalypsy a zanedbala jej podstatu a jadro. Rosekruciáni sa zaujímali o prorocké výroky, o večné pravdy. Okultizmus sa vo všeobecnosti nezaoberá históriou jedného evolučného cyklu alebo obdobia, ale vnútornou históriou ľudskej

evolúcie ako celku. Je pravda, že okultizmus sa snaží objaviť prvé prejavy života nášho planetárneho systému a skoršie štádiá ľudskej existencie, ale počas tisícročí sa teší na božské ľudstvo, na čas, keď sa samotná Zem zmení v podstate. a vo forme. Je možné predpovedať ďalekú budúcnosť? Je to skutočne možné, pretože všetko, čo sa má v budúcnosti konečne stať fyzickým, už existuje v zárodku, v archetypálnej forme. Plán evolúcie je obsiahnutý v archetypálnom myslení. Vo fyzickom svete nevznikne nič, čo by vo svojich širokých líniách nebolo predvídané a predobrazované v devachanskom svete. Individuálna sloboda a sila iniciatívy závisí od spôsobu realizácie tejto pravdy.

Ezoterické kresťanstvo nie je založené na vágnom a sentimentálnom idealizme, ale na realizácii zrodenej z poznania vyšších svetov. Takými znalosťami disponoval autor Apokalypsy, Veštec z Patmosu, ktorý podal obraz o budúcnosti ľudstva.

Skúsme si predstaviť túto budúcnosť vo svetle kozmologických princípov, ktoré sme študovali v týchto prednáškach. Žiakom v rosekruciánskych školách boli zjavené určité vízie minulosti a tiež budúcnosti a potom, aby mohli tieto vízie interpretovať, im bolo povedané, aby študovali Apokalypsu. Budeme postupovať rovnako a budeme uvažovať o tom, ako sa človek postupne stal tým, čím je dnes a čo ho čaká v budúcnosti. Hovorili sme o starovekom kontinente Atlantída ao Atlant'anoch, ktorí mali ku koncu svojho obdobia len primitívne vedomie „ja“. Postatlantské civilizácie boli nasledovné:

1. Predvédska civilizácia na juhu Ázie a v Indii — začiatok árijskej kultúry.
2. Epoque Zoroaster, zahŕňajúca civilizáciu starovekej Perzie.
3. Egyptská civilizácia (vrátane chaldejskej a semitskej). Prvé zárodoky kresťanstva boli položené v tejto epoche medzi hebrejskými národmi.
4. Grécko-rímska civilizácia, éra zrodu kresťanstva.
5. V čase sťahovania národov a invázií sa začala nová epocha. Dedičstvo grécko-rímskej civilizácie prevzali rasy Severu: Kelti, germánske národy a Slovania. My sami žijeme v tejto epoche. Ide o neskoršiu premenu grécko-rímskej kultúry, ktorú priniesli oživujúce impulzy nových rás pod vplyvom kresťanstva zmiešaného s kvasom Východu, ktorý do Európy priniesli Arabi. Základným

poslaním tejto epochy civilizácie je prispôbiť človeka fyzickej rovine, aby rozvíjal rozum a praktickú logiku, ponoril inteligenciu do fyzickej hmoty, aby hmota mohla byť pochopená a nakoniec zvládnutá. V tejto ťažkej a ťažkej úlohe, ktorá dosahuje svoj vrchol v našich dňoch, človek dočasne zabudol na vyššie svety, odkiaľ prišiel. Ak porovnáme našu intelektualitu napríklad s Chaldejcami, je ľahké vidieť, koľko sme získali a koľko sme stratili. Keď sa chaldejský mág pozrel na oblohu – čo pre nás jednoducho predstavuje problémy nebeskej *mechaniky* – jeho pocity boli celkom odlišné od našich. Zatiaľ čo moderná astronómia sa zaoberá výpočtami a abstrakciami, mág starej Chaldeje cítil hlbokú harmóniu nebies ako harmóniu živej a božskej Bytosti. Keď sa pozeral na Merkúr, Venušu, Mesiac alebo Slnko, nevnímal len fyzické svetlo týchto nebeských telies; vnímal ich *duše* a vedel, že jeho vlastná duša je v spoločensťve s týmito mocnými dušami nebies. Ich sily príťažlivosti alebo odporu sa zdali byť úžasnou symfóniou božskej vôle; v jeho bytosti znela hudba makrokozmu. „Hudba sfér“ bola teda realitou spájajúcou človeka s nebesami. Nadradenosť učencov v našej modernej dobe spočíva v znalosti fyzikálneho sveta, minerálnej hmoty. To, čo bolo kedysi *duchovným* poznaním, zostúpilo do fyzického sveta, do sveta, ktorý tak dobre poznáme. Ale odteraz sa musíme snažiť dosiahnuť poznanie astrálneho sveta a sveta čistého Ducha pravou jasnozrivosťou.

Tento zostup do materializmu bol nevyhnutný, aby piata epocha mohla splniť svoje poslanie. Bolo nevyhnutné, aby sa astrálna a duchovná jasnozrivosť oslabila, aby sa intelekt mohol rozvíjať pomocou presného, nepatrného a matematického pozorovania fyzického sveta. Fyzikálna veda musí byť doplnená o duchovnú vedu. Tu je príklad: Často sa porovnáva Ptolemaiova mapa nebies a Kopernikova mapa. Hovorí sa, že Ptolemaiova tabuľka je chybná. Teraz to samo o sebe nie je správne. Obe sú pravdivé z rôznych uhlov pohľadu. Ptolemaiova mapa sa zaoberá astrálnym svetom, kde je Zem videná v strede planét, vrátane Slnka. Mapa

nebies, ktorú dal Kopernik, bola pripravená z pohľadu fyzického sveta — Slnko je v strede slnečnej sústavy. Význam Ptolemaiovho systému bude znovu uznaný v nadchádzajúcich vekoch.

Po našej piatej epoche bude nasledovať ďalšia, šiesta. V tejto šiestej epoche sa rozvinie bratstvo medzi ľuďmi, jasnozrivosť a tvorivá sila. Aké bude kresťanstvo v šiestej epoche? Pre kňaza v tajomstvách pred Kristom existovala harmónia medzi vedou a vierou. Veda a viera boli jedno a to isté. Keď kňaz vzhliadol k nebesiam, vedel, že duša je kvapkou vody z nebeského oceánu, vedená na Zem veľkými prúdmi života prúdiacimi vesmírom. Teraz, keď je pozornosť ľudí úplne zameraná na fyzický svet, viera potrebuje útočisko, náboženstvo. Preto je oddelenie vedy a viery. Viera v osobu Krista, Bohočloveka na Zemi dočasne nahradila okultnú vedu a tajomstvá staroveku. Ale v šiestej epoche sa tieto dva prúdy opäť spoja. Mechanická veda sa stane duchovne tvorivou. Toto bude Gnóza-duchovné vedomie. Tejto šiestej epoche, ktorá bude radikálne odlišná od našej, budú predchádzať mocné kataklizmy. Bude taký duchovný, ako bol ten náš materiálny. Ale transformáciu môžu spôsobiť iba fyzické katastrofy. Šiesta epocha sa pripraví na siedmu epochu. Táto siedma epocha bude koncom post atlantských civilizácií a podmienky pozemského života budú úplne odlišné od tých, ktoré poznáme. Na konci siedmej epochy dôjde k revolúcii prvkov analogickej tej, ktorá ukončila Atlantídu, a nasledujúce éry spoznajú spiritualitu pripravenú dvoma predchádzajúcimi postatlantskými obdobiami.

Existuje teda sedem veľkých epoch árijskej civilizácie, v ktorých sa pomaly prejavujú zákony evolúcie. Najprv má človek v sebe to, čo neskôr vidí *okolo* seba. Všetko, čo je teraz skutočne okolo nás, z nás vypadlo v predchádzajúcej epoche, keď bola naša bytosť ešte zmiešaná so Zemou, Mesiacom a Slnkom. Táto kozmická bytosť, z ktorej vzišiel dnešný človek a všetky kráľovstvá prírody, je v Kabale označovaná ako Adam-Cadmon. Adam-Cadmon obsiahol všetky rozmanité aspekty človeka, ako ho dnes poznáme v rôznych rasách a národoch.

Všetko, čo dnes žije vo vnútri človeka, jeho myšlienky, pocity, nájde výraz vo vonkajšom svete a stane sa jeho okolím. Budúcnosť je v človeku. Môže to urobiť dobrým alebo zlým. Tak ako on už nechal za sebou zvieraciú ríšu, tak zlo v ňom dnes vytvorí rasu

zdegenerovaných bytostí. V našom veku môže človek do určitej miery skrývať dobro alebo zlo v sebe. Ale príde čas, keď to už nebude môcť robiť, keď sa dobro a zlo nezmazateľným písmom zapíše na jeho tvár, na jeho telo, ba dokonca aj na samotnú tvár Zeme.

Ľudstvo sa potom rozdelí na dve rasy. Tak ako dnes vidíme skaly alebo zvieratá, v budúcom veku sa stretne s bytosťami, ktoré sú úplne zlé, úplne škaredé. V našej dobe je to len jasnovidec, ktorý je schopný vidieť v ľuďoch morálne dobro alebo morálnu škaredosť. Ale keď samotné črty človeka vyjadrujú jeho karmu, ľudské bytosti sa rozdelia do skupín podľa prúdu, do ktorého zjavne patria, podľa toho, či bola porazená nižšia prirodzenosť alebo či porazila Ducha. Táto diferenciácia začína postupne fungovať. Keď z minulosti odvodíme pochopenie budúcnosti a budeme sa snažiť realizovať ideál tejto budúcnosti, začne sa pred nami odvíjať jej plán. Vznikne nová rasa, ktorá bude spojivom medzi súčasným a duchovným človekom budúcnosti.

V manicheizme sa učilo, že od nášho veku začnú duše ľudí premieňať zlo na dobro, ktoré sa v plnej sile prejaví v šiestej epoche. Inými slovami: ľudské duše musia byť dostatočne silné, aby procesom duchovnej alchémie vyniesli dobro zo zla.

Keď Zem začne rekapitulovať predchádzajúce fázy svojho vývoja, najskôr dôjde k opätovnému zjednoteniu s Mesiacom a potom tejto Zeme-Mesiaca so Slnkom. Opätovné spojenie s Mesiacom bude znamenať vrcholný bod zla na Zemi; znovu zjednotenie so Slnkom bude znamenať na druhej strane príchod šťastia, vládu 'vyvolených'. Človek poniesie znamenia siedmich veľkých fáz Zeme. Kniha so siedmimi pečaťami, o ktorej sa hovorí v Apokalypse, bude otvorená. Žena odetá Slnkom, ktorá má Mesiac pod nohami, odkazuje na vek, keď sa Zem opäť zjednotí so Slnkom a Mesiacom. Zaznejú trúby súdu, pretože Zem prejde do devachanského stavu, kde vládnuť princípom nie je svetlo, ale *zvuk*. Charakteristickým znakom konca pozemskej existencie bude, že Kristov princíp prenikne celým ľudstvom. Keď sa ľudia stanú podobnými Kristovi, zhromaždia sa okolo Neho ako zástupy okolo Baránka a veľká žatva evolúcie vytvorí nový Jeruzalem.